

Afschrift van een minuut berisende t...
van de rechtbank van Eerste Aanleg
Antwerpen afdeling Mechelen

Vonnisnummer / Griffinummer 18 / 567.
Repertoriumnummer / Europees
Datum van uitspraak 14 mei 2018
Naam van de eerste eeklaagde V: Li B _a
Systeemnummer parket 17RM3052
Rolnummer 18M000038

rechtbank van eerste
aanleg Antwerpen,
afdeling Mechelen
Kamer MC2

Vonnis

Aangeboden op
Niet te registreren

Inzake het openbaar ministerie en de burgerlijke partij:

POLITIEZONE MECHELEN-WILLEBROEK,
wonende te 2800 Mechelen, F. De Merodestraat 88,

burgerlijke partij, vertegenwoordigd door Meester Deruyck Filiep, advocaat te
Antwerpen

tegen:

2018 / 705. B. geboren te op
van nationaliteit,
wonende te

beklaagde, bijgestaan door Meester Thiebaut Frédéric, advocaat te Mechelen.

VERDACHT VAN:

Als dader of mededader in de zin van artikel 66 van het strafwetboek;

A

In de omstandigheden genoemd in artikel 444 van het Strafwetboek, namelijk hetzij in openbare bijeenkomsten of plaatsen, hetzij in tegenwoordigheid van verscheidene personen, in een plaats die niet openbaar is, maar toegankelijk voor een aantal personen die het recht hebben er te vergaderen of ze te bezoeken, hetzij in om het even welke plaats, in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen, hetzij door geschriften, al dan niet gedrukt, door prenten of zinnebeelden, die aangeplakt, verspreid of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld worden, hetzij ten slotte door geschriften, die niet openbaar gemaakt, maar aan verscheidene personen toegestuurd of meegegeeld worden, te hebben aangezet tot discriminatie jegens een persoon wegens diens nationaliteit, een zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, en dit, zelfs buiten de in artikel 5 van de Racismewet d.d. 30/07/1981 bedoelde domeinen (art. 20, 1° en 27 Wet 30/07/1981 jo art. 33 en 444 Sw)

Te Mechelen op 23 februari 2017
ten nadele van B . J

B

In de omstandigheden genoemd in artikel 444 van het Strafwetboek, namelijk hetzij in openbare bijeenkomsten of plaatsen, hetzij in tegenwoordigheid van verscheidene personen, in een plaats die niet openbaar is, maar toegankelijk voor een aantal personen die het recht hebben er te vergaderen of ze te bezoeken, hetzij in om het even welke plaats, in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen, hetzij door geschriften, al dan niet

gedrukt, door prenten of zinnebeelden, die aangeplakt, verspreid of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld worden, hetzij ten slotte door geschriften, die niet openbaar gemaakt, maar aan verscheidene personen toegestuurd of meegedeeld worden, te hebben aangezet tot haat of geweld jegens een persoon wegens diens nationaliteit, een zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, en dit, zelfs buiten de in artikel 5 van de Racismewet d.d. 30/07/1981 bedoelde domeinen (art. 20, 2° en 27 Wet 30/07/1981 jo art. 33 jo 444 Sw)

Te Mechelen op 23 februari 2017

ten nadele van B

PROCEDURE

De zaak werd behandeld op de openbare zitting van 16 april 2018.

De bepalingen van de Wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken werden nageleefd.

De rechtbank nam kennis van de stukken van de rechtspleging en hoorde het openbaar ministerie en de aanwezige partijen.

BEOORDELING OP STRAFGEBIED

Beklaagde wordt vervolgd voor het aanzetten tot discriminatie, haat en geweld uit racistische overwegingen in het openbaar, in Mechelen op 23 februari 2017 (respectievelijk tenlasteleggingen A en B).

1. Gegrondheid van de tenlasteleggingen

1. Feitelijkheden op basis van de stukken in het dossier:

1.

Bij de beoordeling van de tenlasteleggingen houdt de rechtbank rekening met de volgende relevante gegevens van het strafdossier.

2.

Aanvang dossier:

Op 24 februari 2017 wordt binnen het korps van de lokale politie MEWI een proces-verbaal opgesteld omdat wordt vastgesteld dat er een mogelijk racistische foto met tekst "EN WAAROM ZOU IK EEN HAND MOETEN GEVEN? JOU KLEUR STAAT MIJ NIET AAN." binnen het korps wordt verspreid via een whatsapp groep. Op de foto staat Jij B commissaris bij de lokale politie MEWI, afgebeeld.

Uit een eerste onderzoek blijkt dat de foto tussen verschillende politiemensen die deel uitmaken van verschillende whatsapp-groepen werd uitgewisseld. De ketting wordt gevolgd op zoek naar de bron, en telkens er een nieuwe afzender wordt genoemd,

wordt deze verhoord. Beklaagde B. V. L., hoofdinspecteur, is de laatste schakel die kan worden geïdentificeerd, hij meldt onmiddellijk dat hij deze foto heeft gemaakt en verspreid.

Beklaagde is op het ogenblik van deze vaststelling thuis en wordt opgebeld. Hij besluit om naar het commissariaat terug te keren.

Er wordt op het thuisadres van beklagde een huiszoeking uitgevoerd, waarbij alle computers, tablets en gsm's in beslag worden genomen. Ook op het politiecommissariaat in Mechelen wordt een huiszoeking uitgevoerd.

3.

Verhoren beklagde:

Beklaagde wordt op 24 februari 2017 verhoord en verklaart met betrekking tot de betreffende foto dat hij deze vond in de tijdelijke refter van het commissariaat. Hij nam er een foto van en verscheurde de originele foto omdat hij er een onbehaaglijk gevoel van kreeg en hij het misplaatst vond om de foto in de refter te laten liggen. Op het teamoverleg van 23 februari 2017 was er een waarschuwing over sociale media, en werd er gesteld dat er moest worden opgepast met het verspreiden van berichten en foto's via deze weg. Hijzelf toonde de afbeelding van de foto die hij vond aan enkele collega's en stelde dat er gevaar voor stigmatisering in schuilde. Hij wou dulden op het gevaar van fotoshoppen en wou hen sensibiliseren, maar hij stelde zijn oversten niet in kennis dat hij de betreffende foto had gevonden. Hijzelf vond de foto van de collega op het internet, voegde de tekst die van de originele papieren foto toe en heeft deze bewerkte foto verspreid in de groep 4 van de interventie, via Whatsapp. Hij stuurde deze foto ook door naar hoofdinspecteur HELLEBOOG van de lokale recherche. Hij deed dit omdat hij ook de collega's van de recherche bewust wou maken van het gevaar van de verspreiding van foto's, beelden en teksten via sociale media. Op de vraag of de door hem genomen foto nog op zijn toestel gaat worden aangetroffen, stelt hij dat hij voor hij het commissariaat binnenstapte in een paniekreactie zijn gsm heeft gereset omdat er persoonlijke conversaties op stonden tussen hem en zijn partner (ook een politieagente) en andere collega's. Hij wenst mee te werken aan het onderzoek, wou niemand kwetsen en indien dit wel is gebeurd, wenst hij hiervoor zijn excuses aan te bieden.

Tijdens zijn verhoor door het Vast Comité van Toezicht op de Politiediensten, hierna kort het Comité P, verklaart hij dat hij in eerste instantie niemand vertelde over de foto die hij vond. Naar aanleiding van het teamoverleg deed hij dit wel. Het thema van de verspreiding van afbeeldingen via sociale media kwam ter sprake, en toen vertelde hij aan zijn collega's S. V. en Ar. D. dat hij de bewuste foto had gevonden. Ze maken er immers een gewoonte van om krantenknipsels van commentaren voorzien op lockers van collega's te hangen, en hij waarschuwde ervoor dat dit misschien verkeerd kon worden geïnterpreteerd. Op het einde sprak hij de ganse groep aan maar hij heeft de foto niet vernoemd. Hij dacht dat het via de twee collega's die hij aansprak wel algemeen zou worden verspreid maar hij denkt nu dat hij het beter aan de ganse groep had verteld.

Commissaris Bl [] iemand die niemand een hand geeft, terwijl zij binnen het korps in Mechelen wel deze gewoonte hebben. De foto is een "meme", waarbij de tekst op de foto een gevoel uitdrukt van de afgebeelde persoon, dus hij had het geïnterpreteerd als een stelling die uitging van de afgebeelde commissaris, niet van een derde ten aanzien van haar. Het gevoel dat zij geen hand geeft heerst, maar hij deelt deze indruk niet. Hij zag haar echter nog maar enkele keren. Hij heeft er geen rationele reden voor waarom hij zijn oversten niet in heeft gelicht over het aantreffen van de foto, noch voor het feit dat hij er zelf een foto van nam.

Hij heeft zijn gsm gereset net voor hij het commissariaat binnen ging om uit te leggen waarom hij de foto had verstuurd. Hij heeft niet alleen de bewuste foto gewist. Verschillende collega's hebben hem vertrouwelijke zaken gestuurd, hij is leidinggevende, en hij wou hiermee in vertrouwen omgaan. Hij vond het evident dat zijn gsm zou worden uitgelezen. Hij koos voor een "hard reset", maar dit was voor een stuk een paniekreactie. Hij panikeerde omdat hij dacht dat de context waarin de foto werd verspreid, niet duidelijk zou zijn.

Hij maakte tijdens het bewuste teamoverleg zelf een bewerkte foto omdat hij wou aantonen hoe makkelijk dit was en heeft hiervoor een gratis applicatie gedownload. Hij deed al deze handelingen, inclusief het verspreiden, op het teamoverleg. Hij heeft een begeleidende tekst voorzien bij de foto die hij heeft doorgestuurd, naar de Whatsapp groep van team 4 en afzonderlijk naar hoofdinspecteur HELLEBOOG, omdat hij deze goed kent. Hij wou hem hier nadien over aanspreken en duiding geven. Het was Kurt HELLEBOOG die hem ervan in kennis stelde dat er lastens hem een onderzoek liep.

Hij weet dat sommige dingen die hij deed niet logisch lijken, maar hij deed het wel zo, hij deed domme dingen. Hij heeft er ook geen rationele uitleg voor waarom hij mevrouw Bl [], die als meldpunt diversiteit fungeert binnen de PZ MEWI, niet op de hoogte bracht. Een jaar voor de feiten was het korps reeds het voorwerp van een onderzoek inzake racisme, en hij heeft mee een campagne opgezet hiertegen. Zij voelden zich ten onrechte geïsoleerd en hebben een logo ontworpen dat werd gebruikt voor de campagne (via de raadsman van beklagde worden nadien documenten betreffende de anti-racisme campagne overgemaakt aan het Comité P). De campagne werd uiteindelijk stopgezet. Hij probeert met iedereen overeen te komen en ontving van verschillende collega's steunbetuigingen.

4.

Verhoren overige leden van het korps:

Adjunct-korpschef K: V [] wordt verhoord en stelt dat hij na de verspreiding van de foto een gesprek had met hoofdinspecteur V [] LI [], aan wie hij vroeg of er een structureel probleem was binnen het korps en of hij weet had van andere foto's die circuleerden, maar deze stelde dat dit niet het geval was. Hoofdinspecteur D [] V [] LI [] stelde hem ook in kennis van het gerucht dat de ronde deed over commissaris Bl []. De hoofdinspecteur had het gerucht reeds gehoord, maar had nooit problemen ondervonden met de commissaris, de heer V [] had het gerucht nog niet gehoord. Hijzelf kan niet beoordelen of het gerucht van waarheid bevat. Hij weet niet wie de initiatiefnemers waren voor de anti-racisme campagne, maar deze werd stopgezet omdat er een onderzoek werd uitgevoerd door de arbeidsinspectie naar

een eventueel structureel probleem binnen het korps. Ze wouden dit onderzoek afwachten. L V D B, teamleider van het team drugs bij de recherche, was wel de drijvende kracht.

W V H verklaart aan het Comité P dat hij de foto te zien kreeg op het scherm van de smartphone van K M en D V D B, die stelden dat deze werd verspreid binnen de groep "WOTTERS" via Whatsapp. Zijn eerste reactie op de foto was er een van afschuw. Er werd een vergadering met de korpschef belegd en er werd beslist om na te gaan wie de foto had verspreid. Hij heeft opgevangen dat het gerucht de ronde doet dat commissaris B collega's geen hand geeft, maar hij heeft dit nog niet ervaren.

Inspecteur L H stelt dat zij de bewuste foto te zien kreeg toen deze door collega inspecteur G V D H de whatsapp-groep van het WOT-team werd geplaatst. Niemand heeft hierop gereageerd. Zijzelf heeft hem doorgestuurd naar J R met de mededeling dat ze hoopte dat deze niet door iemand van Mechelen werd gemaakt want dat die anders "gekloot" zou worden. Ze bedoelde dat die dan wel een sanctie zou krijgen. Commissaris V H vertelde haar nadien dat J R de foto nadien in de Whatsapp-groep van interventie 2 heeft geplaatst. Waarom hij dat deed, weet zij niet maar zij stuurde hem de foto enkel omdat ze er goed mee overweg komt. Ze hoorde het gerucht reeds dat commissaris B geen hand geeft maar heeft dat nooit ervaren. Het gerucht deed de ronde voordat de foto werd verspreid.

Commissaris J C verklaart aan het Comité P dat hij de foto als een racistische boodschap interpreteert. Hij werd door inspecteur G V D H aangesproken over de foto, vermoedelijk omdat hij op dat ogenblik de enige aanwezige leidinggevende was. Inspecteur V D H zei hem dat hij er zich niet goed bij voelde en heeft hem op zijn vraag de foto doorgestuurd. Nadine heeft hij vernomen dat de inspecteur de foto voordien wel heeft verspreid via de whatsapp-groep, wat hij raar vindt. De inspecteur zei hem ook welk gerucht er de ronde doet en dat de foto in deze context dient te worden begrepen, maar hijzelf had het gerucht nog niet gehoord en vindt het ook uit de lucht gegrepen. Hijzelf kent de commissaris B niet zo.

Hoofdinspecteur H stelt dat hij de foto heeft doorgestuurd naar inspecteur G V D H omdat het gerucht de ronde doet dat commissaris B geen hand geeft, hij had het hierover met de inspecteur reeds gehad. Hijzelf ontving de foto van hoofdinspecteur V L, hij is niet meer in het bezit van dit bericht. Er werden door hem nog andere foto's bewerkt en doorgestuurd, ze waren ludiek en bedoeld als grap. De hoofdinspecteur gaf geen duiding bij de foto's en hij heeft er met hem niet over gesproken. Hijzelf heeft de foto ook als ludiek en niet als racistisch geïnterpreteerd. Pas nadat er commotie ontstond is hij dit zo gaan bekijken. Het was hem al opgevallen dat commissaris B geen hand geeft wanneer ze collega's ontmoet, de anderen hebben wel deze gewoonte. Hij weet niet of dit is omwille van hun huidskleur. Hijzelf heeft haar wel geen hand toegereikt toen hij haar zag, hij knikte maar zij knikte niet terug. Hij weet niet of de commissaris zijn naam kent, hij werkt altijd

in burgerkledij.

Inspecteur G. V. DEN H. ontving de foto en stuurde hem door omdat hij dacht dat het te maken had met de diversiteitscampagne die er liep, maar nadat hij er over gaan nadenken en heeft hij de foto overgemaakt aan zijn directe overste hoofdinspecteur V. H. Deze zit immers niet in de whatsapp-groep, maar reageerde niet direct, en daarom is hij naar commissaris C. gegaan. Hijzelf vond dat de foto op verschillende manieren kon worden geïnterpreteerd: in het kader van de diversiteitscampagne, omdat zij nooit iemand een hand geeft of racistisch, en het is om deze laatste reden dat hij het heeft gemeld. De commissaris schrok van de foto. Het viel op dat zij collega's geen hand gaf omdat in hun korps de cultuur heerst om iemand een hand te geven. Ondertussen doet zij dit wel, hij weet niet waarom zij dit niet deed. Hij heeft er niet over nagedacht vooraleer hij de foto verstuurde. Hij vond het ook niet kunnen dat de foto circuleerde zonder dat de persoon die er op wordt afgebeeld dit weet. Hij had niet de bedoeling om zich schuldig te maken aan racisme.

Inspecteur J. R. I stelt dat hij de foto ontving van zijn collega H. Hij heeft een aantal kritische bedenkingen en vragen bij de foto gezet en heeft hem verstuurd in de whatsapp-groep "interventie" 2 met de vraag wie nu zo iets heeft gemaakt/verstuurd. Hij vond de boodschap die op de foto stond bijzonder fout en wou dit aankaarten. In de groep zitten ook hoofdinspecteurs en hij ging er van uit dat zij het zouden oplossen, er waren op het ogenblik dat hij de foto kreeg geen commissarissen aanwezig. Er wordt gezegd dat de commissaris B. niet geneigd is een hand te geven maar hijzelf heeft dat nooit zo geïnterpreteerd of ervaren.

5.

Verhoor commissaris BEELS:

Commissaris J. B. stelt in haar verhoor door leden van het comité P dat zij er door commissaris J. C. van in kennis werd gesteld dat hij een foto had ontvangen via iemand van het WOT, waarop zij stond en waarvan hij niet goed was. Hij heeft haar opgebeld en de foto nadien doorgestuurd. Even later werd zij ook opgebeld door de adjunct-korpschef C. en werd er een spoedoverleg met de officieren samengeroepen. Hoofdinspecteur B. V. L. kent zij niet. Ze vindt het heel erg dat het imago van het korps wordt aangetast en dat het werk dat zij hebben verricht in het kader van de diversiteit van het korps op deze wijze teniet wordt gedaan. Ook voor haar was de verspreiding niet leuk. Vele collega's hebben de prent ook geminimaliseerd, waardoor zij opnieuw werd geïntimideerd, wat de bedoeling ook was. Ten slotte is er maar één collega van de interventie en van het WOT naar de leiding gestapt. Ook haar familie kreeg de foto via de pers te zien. Dat de foto zou verwijzen naar het feit dat zijzelf mensen geen hand geeft, vindt ze een excuus om de dingen goed te praten, waarbij men de schuld bij haar legt. Ze is zes maanden aan de slag in het korps en kent nog niet alle collega's goed, maar ze begroet hen wel en als het uitkomt geeft ze hen een hand. Ze probeert het te relativiseren maar het maakt het niet makkelijk om haar werk te doen. Ze lijdt morele schade en weet niet wie ze kan vertrouwen, ook omdat collega's het minimaliseren.

6.

Overige gestelde onderzoeksdaten:

Het gsm-toestel van beklaagde wordt uitgelezen. Hierbij wordt vastgesteld dat er verschillende berichten zijn verwijderd.

Uit verder onderzoek blijkt ook dat de Whatsapp-groep "interventie 4" de dag na de arrestatie van beklaagde werd afgesloten en dat alle berichten die hierin werden gepost, werden gewist. Een deel van de berichten konden worden gerecupereerd in de groepen "interventie 2" en "interventie 4". Er werden screenshots genomen van de berichten, deze worden aan het dossier gevoegd.

Ook de chatconversatie van de whatsapp-groep "interventie 2" worden gevoegd. Dit betreft de conversatie waarin de foto werd geplaatst door J. R. waarin als commentaar staat "Wie heeft zich hiermee bezig gehouden?.. #Jini"

Uit de conversaties uit Team 4 blijkt dat er over verschillende zaken "gegrapt" wordt. De foto van commissaris BEELS wordt door beklaagde in de groep verspreid, maar hier komt geen reactie op. Hij geeft er geen enkele vorm van commentaar of toelichting bij. Er worden nog andere foto's ("meme's") geplaatst, onder andere over collega-inspecteur V D H.

Op een gegeven ogenblik wordt meegedeeld dat er een onderzoek wordt gevoerd naar aanleiding van de verspreiding van de betreffende foto van "gigi", waarop verschillende teamleden duidelijk maken dat de conversatie kan worden gewist, dat voor diegene die de foto hebben opgeslagen deze ook kan worden gewist en hierop verlaten zij de groep.

In de whatsapp groep van interventie 2 wordt voornamelijk de vraag gesteld naar wie de foto heeft gemaakt/verspreid.

II. Standpunt beklaagde:

1.

Beklaagde wijst er in eerste instantie op hoe hij door collega's en vrienden/kennissen wordt omschreven. Hij wijst er bijkomend ook op dat hij zich gedurende zijn reeds één jaar durende schorsing nuttig heeft gemaakt voor de gemeenschap door vrijwilligerswerk te doen.

Vervolgens zet hij een en ander recht. In tegenstelling tot wat hij gedurende het onderzoek verklaarde, verstuurde hij de zogenaamde meme niet om zijn collega's te waarschuwen voor de gevaren van sociale media. Dit deed hij in het verleden, zelfs kort voor de feiten, maar de bewuste afbeelden was ludiek en humoristisch bedoeld. Hij is van oordeel dat de meme ook op deze wijze door de overgrote meerderheid van de whatsapp groep werd opgevat.

Een "meme" is volgens beklaagde een afbeelding die gepaard gaat met een tekst, waarvan de tekst kan worden gelinkt aan de persoon die op de afbeelding is te zien, die

men de persoon op de afbeelding laat zeggen. Het is met andere woorden mevrouw B. , afgebeeld op de foto, die zegt "En waarom zou ik je een hand geven? Jou kleur staat me niet aan".

Om de betekenis van deze "meme" te begrijpen moet volgens beklagde dan weer rekening worden gehouden met enerzijds de machocultuur en dito "humor" die onder politiemensen geldt, en anderzijds met het gerucht dat de ronde deed dat commissaris J. B. naliet om collega's een hand te geven, een gewoonte die binnen het Mechelse politiekorps in het algemeen wordt gehanteerd. Bijkomend wordt er met de tekst onderaan de foto "Jou kleur staat mij niet aan" op sarcastische wijze verwezen naar de functie als hoofd van de cel diversiteit die de dame binnen de politiezone MEWI uitoefende ten tijde van de feiten.

Ter staving van deze stelling wordt er verwezen naar de verklaringen opgesteld door diverse collega's van beklagde, gevoegd aan het stukkenbundel van deze laatste. De enkele verklaringen die deel uitmaken van het strafdossier en waarbij leden van de Mechelse politie aangeven dat er andere mogelijke Interpretaties bestaan of dat zij hieraan wel een racistische betekenis koppelen zijn volgens beklagde niet van dien aard om deze stelling teniet te doen.

2.

Op strafrechtelijk gebied is beklagde van oordeel dat er een afweging dient te worden gemaakt tussen enerzijds de artikelen 20, 1° en 2° van de wet van 30 juli 1981, waarbij het aanzetten tot discriminatie en het aanzetten tot haat en geweld tegenover een persoon wegens een van de beschermde criteria zoals nationaliteit, ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming strafbaar wordt gesteld en anderzijds de vrijheid van meningsuiting gewaarborgd door artikel 19 van de Grondwet en artikel 10 van het Europees Verdrag van de rechten van de mens.

De meme die door hem op 23 februari 2017 werd verspreid kan volgens beklagde niet worden beschouwd als het aanzetten tot discriminatie, haat of geweld, en hij verwijst in deze naar het arrest van het Grondwettelijk hof van 12 februari 2009 (nr. 17/2009). Bijkomend stelt beklagde dat het bijzonder opzet dat eruit bestaat dat hij heeft willen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld, niet is voldaan.

Hij verzoekt dan ook om te worden vrijgesproken voor beide tenlasteleggingen.

Bijgevolg dient de rechtbank zich volgens de beweringen van beklagde onbevoegd te verklaren om uitspraak te doen op burgerlijk gebied.

III. Bespreking:

1.

Beklagde wordt vervolgd voor inbreuken op de artikelen 20, 1° en 2° en 27 op de Racismewet van 30 juli 1981 evenals de artikelen 33 en 444 van het strafwetboek, en wordt er bijgevolg van beschuldigd in de omstandigheden genoemd in artikel 44 van het strafwetboek, in het openbaar, via een geschrift of prent, te hebben aangezet tot discriminatie, haat of geweld tegenover een persoon wegens diens nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, en dit in

Mechelen op 23 februari 2017.

Deze artikelen bepalen:

Artikel 444 van het strafwetboek:

"De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig [euro] tot tweehonderd [euro], wanneer de tenlasteleggingen geschieden:

Hetzij in openbare bijeenkomsten of plaatsen;

Hetzij in tegenwoordigheid van verscheidene personen, in een plaats die niet openbaar is, maar toegankelijk voor een aantal personen die het recht hebben er te vergaderen of ze te bezoeken;

Hetzij om het even welke plaats, in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen;

Hetzij door geschriften, al dan niet gedrukt, door prenten of zinnebeelden, die aangeplakt, verspreid of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld worden;

Hetzij ten slotte door geschriften, die niet openbaar gemaakt, maar aan verscheidene personen toegestuurd of meegedeeld worden."

Artikel 20, 1° en 2° en 27 van de wet tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden (Racismewet) van 30 juli 1981:

"Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen wordt gestraft :

1° hij die in een van de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden aanzet tot discriminatie jegens een persoon wegens een van de beschermde criteria, en dit, zelfs buiten de in artikel 5 bedoelde domeinen;

2° hij die in een van de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden aanzet tot haat of geweld jegens een persoon wegens een van de beschermde criteria, en dit, zelfs buiten de in artikel 5 bedoelde domeinen;"

Artikel 27 van de Racismewet:

"In geval van inbreuk op de artikelen 20 tot 26, kan de veroordeelde bovendien, overeenkomstig artikel 33 van het Strafwetboek tot de ontzetting worden veroordeeld."

2.

Over het materiële element van de strafrechtelijke inbreuken valt geen discussie te voeren: op 23 februari 2017 maakte beklaagde op zijn smartphone een prent, opgenomen onder stuk 1 van het strafdossier waarop commissaris J' B: werd afgebeeld met de bijgaande tekst "EN WAAROM ZOU IK JE EEN HAND MOETEN GEVEN? JOU KLEUR STAAT MIJ NIET AAN."

Naar eigen zeggen haalde beklaagde de bewuste foto van de commissaris van het internet en voegde hij er de tekst aan toe. Enige tijd voor hij dit deed had hij, zo beweert hij, de papieren versie van deze foto met tekst aangetroffen in de cafetaria van het commissariaat in Mechelen. Hij had van deze prent een foto genomen met zijn smartphone en de prent nadien vernietigd. De beweringen van beklaagde kunnen niet worden nagegaan nu hij niet alleen de originele prent vernietigde en hiervan niemand in kennis stelde, maar nu hij ook vooraleer zich aan te bieden op het commissariaat zijn smartphone volledig heeft gereset. Of beklaagde de bewuste prent namaakt of op basis van eigen inspiratie aanmaakte doet op zich niet ter zake, hij geeft toe de bewuste handelingen te hebben gesteld op een teamoverleg waar de verveling toesloeg.

Beklaagde verspreidde de betreffende affiche, door hem omschreven als een zogenaamde "meme" onder de whatsapp-groep gekend als "interventie 4" bij de politiezone MEW1 en stuurde hem ook aan hoofdinspecteur H: van de lokale

recherche van de politiezone MEWI. Door bepaalde leden van deze whatsapp-groep werd de affiche vervolgens verder verspreid onder leden van de Mechelse politie. Deze verspreiding volstaat om van openbaarheid te spreken zoals bedoeld onder punt 2 van het hoger aangehaalde artikel 444 van het strafwetboek.

Of de tekst die wordt meegedeeld op de prent de visie van beklaagde is of in tegendeel, dient te worden toegeschreven aan de erop afgebeelde commissaris B doet in deze niet ter zake. De vermelding "kleur" kan in deze enkel worden opgevat als huidskleur, en hieraan wordt het weigeren van het geven van een hand gekoppeld. De prent is ontegensprekelijk racistisch en beledigend.

De door beklaagde gestelde handelingen dienen te worden beschouwd als omschreven in de hoger aangehaalde artikelen.

3.

De betreffende artikelen vereisen als moreel bestanddeel een bijzonder opzet, dat er in bestaat aan te zetten tot discriminatie, haat of geweld.

Er wordt in deze verwezen naar het arrest van het Grondwettelijk Hof, voormalig Arbitragehof, met nummer 172009 van 12 februari 2009 waarin wordt gesteld:

"B.67.4. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt ten slotte dat het om een opzettelijk misdrijf gaat : « Overeenkomstig het arrest van het Arbitragehof (Arbitragehof nr. 157/2004, 6 oktober 2004, B.51) is voor de toepassing van deze bepaling een ' bijzonder opzet ' vereist. In lijn met het arrest van het Arbitragehof dient er met andere woorden sprake te zijn van een bijzondere wil om aan te zetten tot discriminatie, haat of geweld » (Parl. St., Kamer, 2006-2007, DOC 51-2720/001, p. 61).

Bijgevolg dient ervan te worden uitgegaan dat er sprake moet zijn van bijzonder opzet. Wegens de draagwijdte die moet worden gegeven aan de termen aanzetten, discriminatie, segregatie, haat en geweld, mag het niet gaan om een misdrijf waarvan het bestaan zou worden aangenomen vanaf het ogenblik dat de materiële elementen ervan aanwezig zijn. Integendeel, om te kunnen spreken van een misdrijf dient het specifieke morele element dat vervat is in de termen zelf die in de wet worden gehanteerd, te zijn aangetoond.

Door de verelste dat er sprake moet zijn van een bijzondere wil aan te zetten tot discriminatie, segregatie, haat of geweld, wordt uitgesloten dat, indien geen sprake is van zulk een aanzetten, het verspreiden van pamfletten strafbaar zou kunnen worden gesteld; hetzelfde moet gelden voor grappen, spottende uitlatingen, meningen en elke uiting die, bij gebrek aan het vereiste bijzondere opzet, behoort tot de vrijheid van meningsuiting." (<http://www.const-court.be/public/n/2009/2009-017n.pdf>)

Bij de beoordeling van het al dan niet bestaan van het bijzonder opzet in hoofde van beklaagde wordt rekening gehouden met de volgende elementen:

- Commissaris B1 fungeerde binnen de lokale politiezone MEWI als meldpunt diversiteit.
- Gedurende het onderzoek wordt door beklaagde beweerd dat er binnen de politiezone over de commissaris het gerucht de ronde deed dat zij weigerde een hand te geven, daar waar dit bij de overige leden van de zone een gebruik zou zijn. Uit de verhoren afgenomen door het Comité P blijkt dat sommigen dit gerucht hadden gehoord maar dit zelf niet hadden bevestigd gezien/ondervonden (zie onder andere inspecteur L H , anderen hadden het gerucht voor de feiten nog niet gehoord (zie onder andere commissaris J: C1 stukken 125 tot en met 131, adjunct-korpschef V/ , stukken 109 tot en

met 113).

In de stukken door beklagde aan zijn bundel gevoegd, meer bepaald de steunbetuigingen/verklaringen door collega's opgesteld, wordt het bestaan van het gerucht door enkelen bevestigd. Zo is er onder andere de verklaring van de heer J. B., die stelt dat commissaris E een hele refter vol blanke mannen negeerde, maar wel de hand schudde van een man met getaande huid. Uit de inhoud van de verklaring is duidelijk af te leiden dat de heer B., niet hoog oploopt met commissaris B. (stuk 36 van het stukkenbundel van beklagde).

Voor het overige is er de verklaring van de heer M. D., die stelt op het bewuste overleg waarop beklagde in een moment van verveling de prent van commissaris B. maakte, aanwezig te zijn geweest. Op het einde van de pauze ging hij samen met beklagde naar de zaal terug toen commissaris B. voorbij kwam. Hij stak volgens zijn verklaring zijn hand naar haar uit en zei goeiemiddag, maar zij draaide haar hoofd naar de andere kant. Enkele stappen later draaide ze zich om, verontschuldigde zich en gaf hem alsnog een hand. Hij schrok hiervan en over het incident was er wat commotie, toen vernam hij dat zij wel vaker geen goeiedag zegt (stuk 24 van het stukkenbundel van beklagde).

Beklagde zelf stelt dat hij commissaris B. twee maal tegenkwam. Eén keer had ze dozen in haar handen en zette ze deze niet weg om hem een hand te schudden. De andere keer heeft ze hem weldegelijk een hand gegeven.

Beklagde zelf kan met andere woorden de waarachtigheid van het bestaande gerucht niet bevestigen op basis van eigen ondervindingen, maar vindt het wel nodig dit gerucht verder te voeden en hieraan een racistisch getinte oorzaak te koppelen.

- Beklagde beweerde tijdens de verhoren die door het Comité P werden afgenomen gedurende het onderzoek, dat hij bij het vinden van de originele papieren versie van de foto een onbehaaglijk gevoel kreeg en deze daarom vernietigde. Waarom hij dan toch eerst een foto van deze prent nam, kan hij niet toelichten. Bovendien reconstrueerde hij nadien de foto, die hem een onbehaaglijk gevoel gaf. Hij stelt ook dat hij de foto aan zijn collega's stuurde om hen te waarschuwen voor de gevaren van het verspreiden van dergelijke prenten via sociale media. Echter, werd er bij de foto geen enkele toelichting die een waarschuwing uitmaakte gegeven. Klaarblijkelijk beseft ook beklagde dat zijn verklaring bijzonder ongeloofwaardig is, al heeft hij deze uitleg ook aan zijn collega's verkondigd (zie stuk 5 stukkenbundel beklagde, verklaring S. V.). (De heer V. is een van de personen waarmee beklagde volgens zijn initiële verklaring de foto besprak) In conclusies neergelegd op de griffie van deze rechtbank op 19 februari 2018 verandert beklagde het geweer van schouder en stelt hij dat het humoristisch was bedoeld. Ter zitting van 16 april 2018 stelt hij dat hij de originele papieren versie van de foto wel humoristisch vond en dat hij dit ook zo bedoelde toen hij het gevoel tijdens zijn verhoren als eentje van "onbehagen" beschreef. Beklagde wordt nochtans door diverse collega's omschreven als een "pietje precies" wat betreft het taalgebruik in processen-verbaal en men zou van een hoofdinspecteur mogen verwachten dat hij het verschil kent tussen "humoristisch" en "onbehaaglijk".

- Verschillende personen, waarvan de verklaringen door beklagde worden voorgelegd, stellen dat de foto humoristisch was bedoeld en door hen ook zo werd opgevat in de context van het gerucht over en de functie uitgeoefend door commissaris BI

Uiteraard dienen de betrokken verklaringen in een bepaalde context te worden gelezen. Het gaat om verklaringen afgelegd door rechtstreekse collega's van beklagde, die in het merendeel van de gevallen deel uitmaakten van "interventie 4". De whatsapp-berichten die binnen deze groep werden verstuurd, werden na de interpellatie en arrestatie van beklagde door de meeste betrokkenen volledig verwijderd. Hieromtrent werden bovendien berichten verstuurd: er werd aangeraden dit onderwerp niet meer via de whatsapp groep te bespreken en de volledige conversatie en ook de opgeslagen foto's te wissen. Uit de nog gerecupereerde conversatie, opgenomen onder de stukken 180 tot en met 203 van het strafdossier, gevoerd binnen de groep "Interventie 4" blijkt dat er verbolgen werd gereageerd op het optreden ten aanzien van een politiemans naar aanleiding van de betreffende foto.

- Uit de stukken 180 tot en met 203 blijkt dat er ook andere zogenaamde "meme's" werden verspreid waarin telkens een prent werd bewerkt met een tekst. De tekst kan mogelijk worden toegeschreven aan de afgebeelde persoon, die deze dan zou zeggen.
- Uit het dossier blijkt evenwel dat er andere collega's van beklagde, personen die met andere woorden ook werken binnen de politiezone MEWI, de foto weldegelijk als aanstootgevend en racistisch hebben opgevat. Uit de stukken 177 tot en met 180 van het strafdossier blijkt dat de foto ook ongeloof/ongenoegen veroorzaakte en dat personen er zich ernstige vragen bij stelden.

Inspecteur G. V. D. H. stelt in zijn verklaring aan het Comité P dat de foto volgens hem op verschillende manieren kan worden geïnterpreteerd: in het kader van de diversiteitscampagne, omdat de commissaris nooit iemand een hand geeft of racistisch. Om deze laatste reden heeft hij de foto die hij ontving van hoofdinspecteur V. L. gemeld bij commissaris J. C., de enige aanwezige officier op het ogenblik dat hij de foto ontving (stukken 151 tot en met 161).

Inspecteur J. R. interpreteerde de foto als zeer fout, als een racistische boodschap waarin wordt gesteld dat men J. B. geen hand zou willen geven omwille van haar huidskleur. Nadien hoorde hij dat er een andere interpretatie aan de foto kan worden gegeven. Hijzelf heeft nooit ervaren dat de commissaris geen hand zou geven (stukken 149 tot en met 154).

Inspecteur L. H. interpreteerde de foto niet als racistisch, maar vond het niet ok dat iemand een foto van een collega bewerkt en deze verder verspreidt via whatsapp (zie stukken 132 tot en met 135).

De heer W. V. H. diensthoofd in de politiezone MEWI, stelt dat zijn eerste reactie toen hij de foto te zien kreeg er een was van afschuw. Hij vroeg K. M. of deze foto diende te worden gekaderd in een recent opgestarte anti-racisme campagne en er werd via google gezocht, maar de foto werd niet

teruggevonden. Hij stelt wel dat zijn indruk subjectief was (zie stukken 136 tot en met 142).

Ook beklagde zelf scheen te beseffen dat de foto mogelijk anders kan worden geïnterpreteerd als de context waarin hij hem zou hebben bedoeld. Om die reden heeft hij naar eigen zeggen in een paniecreactie zijn gsm gereset vooraleer hij het commissariaat binnen ging.

- Beklaagde wordt door de collega's die een verklaring aan het stukkenbundel van de verdediging lieten voegen, omschreven als niet racistisch en voorstander van diversiteit. Hij zou volgens zijn eigen beweringen hebben meegewerkt aan een campagne tegen racisme het jaar voor de feiten, naar aanleiding van een onderzoek naar racisme binnen het korps.
- Beklaagde meent dat de reactie die de foto en de verspreiding hiervan teweegbracht binnen de leiding van de Mechelse politie, dient te worden gekaderd in het hoog houden van het imago van de lokale politiezone MEWI. Dit korps wil immers bekendstaan als een niet-racistisch korps, zodat er werd gereageerd nog voor er enig onderzoek werd gevoerd.

Hoewel uit hoger vernoemde elementen kan worden afgeleid dat beklagde, die door bepaalde collega's (deze die op eigen initiatief of mogelijk op vraag van beklagde hun respect voor hem betulgden in een verklaring gevoegd aan het stukkenbundel van de verdediging) als een bijzonder capabel en verstandig politiemans wordt beschreven, gedrag heeft gesteld dat volstrekt onwaardig is voor een hoofdinspecteur van politie, kan hieruit niet met absolute zekerheid worden afgeleid dat hij tot doel had aan te zetten tot racisme, haat of geweld. Hoewel de door hem verspreide foto deze reactie weldegelijk zou kunnen teweegbrengen ten aanzien van commissaris B. staat niet vast dat dit het opzet van beklagde was.

Uiteraard dienen er ernstige vragen te worden gesteld bij zijn kunde als hoofdinspecteur of politiemans in het algemeen, evenals bij de ingesteldheid van verschillende leden van het korps die de foto onmiddellijk verder hebben verspreid en niet eens de overweging hebben gemaakt hoe ongepast en mogelijk racistisch deze wel is. Beklaagde, die stelt te hebben meegewerkt aan een campagne tegen racisme, voedde niet alleen het gerucht dat over commissaris B. de ronde deed, doch verbond hieraan een racistische oorzaak.

De vergelijking met het humoristische gedrag van enkele collega's van allochtone origine (inspecteur M. en inspecteur D.) gaat niet op. In eerste instantie zijn het ook deze collega's zelf die klaarblijkelijk op humoristische wijze de draak steken met hun "vreemde afkomst" en de clichés die hiermee gepaard gaan, bijkomend worden de opmerkingen door anderen gemaakt in hun bijzijn en niet via het verspreiden van een zogenaamde "meme" in een whatsapp-groep waarbinnen alle mogelijke inspanningen worden geleverd om de foto's niet onder ogen van de betrokken persoon te laten komen. Bovendien wordt over deze betreffende collega's van allochtone origine niet beweerd dat ze bepaalde handelingen zouden stellen uit racistische overwegingen. De leiding van een korps als dit van de zone MEWI is, gelet op de multiculturele bevolkingssamenstelling van Mechelen en Willebroek, verplicht hier daadkrachtig op te

reageren om zo ieder vermoeden van racisme binnen de politie de kop in te drukken. Men mag van ieder lid van deze en iedere politiezone verwachten dat zij hiertoe de nodige bijdragen leveren, door het schrijven van open brieven aan de media, maar vooral door het (re)produceren en verspreiden van dergelijke pamfletten volstrekt te voorkomen en af te blokken.

Echter blijkt uit het dossier dat er verschillende interpretaties mogelijk zijn van de betreffende prent:

- Enerzijds wordt er een onderscheid in betekenis gemaakt al naargelang men de woorden in de mond van de afgebeelde commissaris B legt of dit interpreteert als de houding die anderen ten aanzien van haar aannemen (men geeft haar geen hand of men zegt aan anderen haar geen hand te geven omwille van haar huidskleur);
- Anderzijds wordt de prent met tekst gekoppeld ofwel aan haar functie als hoofd van de diversiteitscel, ofwel aan het feit dat zij geen hand geeft, ofwel in racistische context geplaatst.

Er kan met andere woorden niet met zekerheid worden vastgesteld dat beklagde wou aanzetten tot racisme, haat of geweld ten aanzien van mevrouw B of eenieder met een andere huidskleur, op basis van de in de hoger genoemde artikelen aangehaalde beschermde criteria.

De rechtbank is dan ook van oordeel dat de voorliggende elementen van het strafdossier niet met zekerheid toelaten te besluiten dat beklagde zich schuldig heeft gemaakt aan de tenlasteleggingen A en B. Beklaagde dient bijgevolg van deze tenlasteleggingen te worden vrijgesproken op basis van twijfel.

BEOORDELING OP BURGERLIJK GEBIED

De burgerlijke vordering van de politiezone Mechelen – Willebroek:

De burgerlijke vordering van de politiezone Mechelen - Willebroek strekt ertoe beklagde te horen veroordelen tot betaling van een morele schadevergoeding van één euro.

De rechtsplegingsvergoeding wordt niet begroot.

Aangezien de beklagde dient te worden vrijgesproken van de tenlasteleggingen A en B, en het misdrijf dat aan de grondslag ligt van de burgerlijke vordering aldus niet bewezen is, dient de burgerlijke vordering ongegrond te worden verklaard. (o.a. SIERENS, R., "Burgerlijke partijstelling voor de politierechtbank", C.A.B.G. 2009/1, p. 29, nr. 83; DECLERCQ, R., *Beginnelsen van strafrechtpleging*, Mechelen, Kluwer, 2007, p. 1168, nr. 2718; VERSTRAETEN, R., *Handboek strafvordering*, Antwerpen, Maklu, 2007, p. 1005, nr. 2120; Cass. 21 september 1990, A.C. 1990-91, nr. 35, p. 68-72; Cass. 18 november 1976, A.C. 1977, p. 312-315)

OM DEZE REDENEN :

DE RECHTBANK :

Gelet op de reeds in het vonnis aangehaalde artikelen en op de artikelen :

- 1, 12, 14, 21, 22, 23, 31 tot 37, 40 en 41 van de Wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken.
 - 1 en 3 wet van 5 maart 1952, gewijzigd door de wet van 24 december 1993;
 - 28 en 29 wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen;
 - 1 en 3 programmawet van 24 december 1993;
 - 2, 3, 4 wet 26 juni 2000;
 - EU-verordening nr. 1103/97 van de Raad van 17 juni 1997 over de invoering van de euro;
 - EU-verordening nr. 974//98 van de Raad van 3 mei 1998 over de invoering van de euro;
 - 162, 179, 190, 191, 194, 195 van het wetboek van strafvordering;
 - 2, 3, 66 en 444 van het strafwetboek;
 - 1022 van het gerechtelijk wetboek en de uitvoeringsbesluiten;
- door de voorzitter ter terechtzitting aangewezen;

De rechtbank vonnissende op tegenspraak opzichts B.

V. L.

Op strafgebied

De strafvordering is ontvankelijk.

Spreekt B : V/ L. voor de tenlasteleggingen A en B VRIJ.

Legt de kosten ten laste van de Belgische Staat.

Op burgerlijk gebied

Verklaart de burgerlijke vordering van de politiezone Mechelen – Willebroek ontvankelijk en er recht op doende, wijst deze af als ongegrond.

Dit vonnis is in openbare zitting uitgesproken op 14 mei 2018 door de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Mechelen (Kamer MC2) samengesteld uit :
- Erika Colpin, rechter

In aanwezigheid van een magistraat van het openbaar ministerie zoals vermeld in het proces-verbaal van de terechtzitting.

Met bijstand van Kelly Van Lierop, griffier

Kelly Van Lierop

Erika Colpin